नियामकयोस्तेनापहार्ययोश्चैक्यम् ViṣṇuTaNi. 8B.7; ManvaVi. 214.23 (*on* 2.158); अज्ञेष्वपि द्रव्येषु शक्तिदर्शनात् NyāyPari. 504.20; **4** obstinate यो युक्तियुक्तमवमत्य विमूढबुद्धिः कष्टाग्रहो भवति तं विदुरज्ञमेव YogVā. iii. 7.45; **5** innocent तद् बालत्वाद् मया क्षान्तं बाला अज्ञा इति श्रुतिः MalliC. 7.163; या जन्मान्तरनन्दनम् । ऋजुरज्ञा मुनिं स्नेहात्प्रस्तुता प्रत्यलाभयत् S'āliC. 7.89; अज्ञानामपि बालानामार्जवं प्रीतिहेतवे KumāPraPra. 69.17; **6** confused सुयोधनः ··· मानसमापद्यज्ञं दधत्ततः पौण्डरीकमापद्यज्ञम् YudhiVi. 5.50 (comm. अज्ञं मूढं मानसं मनो दधत्); [Lexicons give the meanings : fool, non-sentient, lifeless, unintelligent, child, idle जडोऽज्ञः AmaK. 2101; मूर्खोऽज्ञो बालिशः ParyāRaMā. 1213; अज्ञो मातृमुखः प्रोक्तः AbhidhāRaMā. 2.222; Vaija. 202.21; अज्ञस्त्रिषु जडे मूर्खे TrikāS'e. iii. 3.89; AbhidhāCin. 352; ViśvaPra. 35.1; अज्ञो मूर्खेऽर्भके द्वयोः AnekāK. 154; ParyāS'aRa. 1672; MediK. 34.1; NānārthaRaMā. 328; मूढे मूर्खवृथाजातमातृशिष्टाज्ञबालिशाः S'abdaRa.(Vā.) 3275; ViśvaLoK. 72.1; देवानां प्रियमूर्खाज्ञमूढवैधेयपामराः KośaKaTa. 2.37; अज्ञोऽलसे मन्दमतौ च KośaKaTa. 2.4405; KalpaK. 33.120; S'abdaRaSaK. 82.1; Lexicons give अज्ञ as a meaning of मूढ AmaK. 2120; NānārthāSaṁ. i. 130.1020; मूर्ख AmaK. 2120; वैधेय AmaK. 2120; बालिश AmaK. 2120; 2771; NānārthaMa. 1823; यथाज्ञान AmaK. 2120; बाल AnekāSa. 229; AnekāSaṁ. 2.490; DharK. 2343; AnekāK. 807; मन्द Vaija. 235.60; S'abdaRa.(Vā.) 3953; पामर Vaija. 255.20; अनेडक TrikāS'e. iii. 2.4; किंपाक AnekāSaṁ. 3.22; MediK. 6.67; नालीक AnekāSaṁ. 3.52; AnekāK. 26; AnekāTi. 3.161; ViśvaLoK. 19.105; S'abdaRaSaK. 20.1; बालक ViśvaPra. 8.76; MediK. 11.29; मूक AnekāK. 19; मन्दवाच् NānārthāSaṁ. i. 122.929; पामर NānārthāSaṁ. ii. 44.41; मेल MediK. 160.43; शम् NānārthaMa. 1788; पशु S'abdaRa.(Vā.) 3918; पृथग्जन S'abdaRa.(Vā.) 4437; जड Anekā.(Pa.) 2986; ब्ल (*m.*) DvyakṣaNā. 2.54; म्र DvyakṣaNā. 2.59; मुहिर KośaKaTa. 2.8004]

अज्ञक (ajña-ka) *adj.* [*f.* -ā, -ikā P. vii. 3.47] **i** ignorant, foolish विदुषामज्ञकानां वा प्रसादं कुरु नाथ नः PadmP.(Ra.) 88.21; तथा मायेन्द्रजालादिकुशलाः केचिदज्ञकम् । भ्रामयन्ति जनं येन सर्वज्ञाः प्रतिभान्ति ते TattvSaṁ. 3198; रिक्तः स्वर्गेणाकारि मानोऽज्ञकेन RāghPāṇ.(Dha.) 8.27; **ii** devoid or bereft of the wise उत्तरपदान्तोदात्तत्वे नञ्सुभ्यां समासान्तोदात्तत्वं वक्तव्यम् अज्ञकः MahāBh. iii. 136.17 (*on* vi. 2.143); तेनाज्ञकः सुज्ञक इत्यत्र कबन्तस्यैवान्तोदात्तत्वं भवति KāśiVṛ. on P. vi. 2.174; नास्य ज्ञो विद्यत इत्यज्ञकः Nyās. ii. 420.3 (*on* vi. 2.174); अज्ञकादौ तु कथं बाध्यते Pradī. v. 206B.11 (*on* vi. 2.143); नास्त्यस्य ज्ञः इति अज्ञकः PadaMañ. *on* KāśiVṛ. *on* P. vi. 2.174; Prasā. ii. 782.14; SiddhāKau. 654A.15.

अज्ञकर्मन् (ajña-karman) *n.* rite (performed) by an ignorant person यद्यप्यज्ञकर्मणो नाशशिरस्काल्पफलत्वम् TattvPrakā. 205A.7 (*on* iv. 1.18)

अज्ञकर्मफलत्याग (ajña-karmaphalatyāga) *m.* abandonment of the fruit of (all) rites by an ignorant person सर्वकामत्यागसामान्यम् अज्ञकर्मफलत्यागस्यास्ति GītāBh.(S'aṅ.) 347.15 (*on* 12.12)

अज्ञकृतकर्मन् (ajñakṛta-karman) *n.* rite performed by an ignorant person अज्ञकृतकर्मणोऽल्पफलत्वमुक्त्वा TattvPrakā. 204B.11 (*on* iv. 1.16)

अज्ञकृता (ajña-kṛtā) *adj.* (*f.*) prepared by an ignorant person अज्ञकृतायां च शिखरिण्यामहो शिखरिणीति न तज्ज्ञानां चमत्कारः । अपि तु दधिगुडमरिचं चैतदसमञ्जसयोजितमिति वक्तारो भवन्ति Loc. 221.21 (*on* 3.43)

अज्ञकॢप्ता (ajña-klptā) *adj.* (*f.*) made by an ignorant person न खल्वतिशयं कंचिदियमाधातुमर्हति । सुमणावज्ञकॢप्तेव स्तुतिरस्मत्कृता त्वयि Yādavā. 10.83.

अज्ञकोटिपतित (ajñakoṭi-patita) *adj.* fallen into the group of ignorant (persons) वयमज्ञकोटिपतिता मायी स तेनोच्यते SaṁkṣeS'ā. 3.101 (ii. 208.27)

अज्ञखण्डनकुगर्व (ajñakhaṇḍana-kugarva) *m.* false pride of refuting the ignorant अज्ञखण्डनकुगर्ववशाद्भास्करप्रभृतिभिर्निजतन्त्रे । आर्षसत्कृतिविरुद्धमबोधादीरितं श्रवणयोजनमानम् SiddhāTaVi. 41.13.

अज्ञगृहीतपादा (ajñagṛhīta-pādā) *adj.* (*f.*) whose feet are resorted to by the ignorant क्वाहं गुणप्रकृतिरज्ञगृहीतपादा BhāgP. x. 60.34.

अज्ञजनकृपा (ajñajana-kṛpā) *f.* compassion towarda the ignorant पूर्वमुक्तस्यावयवार्थस्य पुनः कथनमज्ञजनकृपाहेतुकं ज्ञेयम् Bhāsk. i. 36.21 (*on* i. 1.1)

अज्ञजनप्रसिद्ध (ajñajana-prasiddha) *adj.* well-known or popular amongst the ignorant न पत्युरज्ञजनप्रसिद्धेश्वरस्य पशुपतेर्जगत्कारणत्वं युक्तम् TattvPrakā. 104B.9 (*on* ii. 2.37)

अज्ञजनबोधनार्थम् (ajñajana-bodhanārtham) *adv.* in order to teach or enlighten the ignorant सर्वसहत्वेनाज्ञजनबोधनार्थं तद्युक्तत्वमारोप्यैवमुक्तम् Bhāsk. ii. 26.14 (*on* ii. 1.8)

अज्ञजनविडम्बना (ajñajana-viḍambanā) *f.* ridiculing the ignorant पश्यामि···तमज्ञजनविडम्बनैकहेतुम् ··· कुमारम् Kād. 242.19.

अज्ञजनसंवाद (ajñajana-saṁvāda) *m.* accord with the ignorant people जीवाद्भिन्नः परेशोऽस्ति परेशत्वं कुतस्तव । इत्यज्ञजनसंवादः विचारः क्रियतेऽधुना SvātmPra. 35.

अज्ञजनार्थम् (ajñajanārtham) *adv.* for the sake of ignorant people कृपालुभिः कृपाविवशत्वेनाज्ञजनार्थं कल्पितासु युक्तिषु Bhāsk. ii. 26.15 (*on* ii. 1.8)

अज्ञजानपदरीति (ajñajānapada-rīti) *adj.* consisting of the way or manner of (the speech of) the ignorant rural folk देव ··· भवन्तं विज्ञापयितुमज्ञजानपदरीतिर्भारती मां मुखरयति RāmāCam. 2.48 (3)

अज्ञजीव (ajña-jīva) *m.* ignorant person यदज्ञजीवो विधुनोति कर्म तपोभिरुग्रैर्भवकोटिलक्षैः SubhāRaSaṁ. 185.

अज्ञजीवाश्रय (ajñajīvāśraya) *adj.* pertaining to the ignorant individual soul अज्ञजीवाश्रयोऽयं विचारः CaitaCa. 19 21 (1)

अज्ञज्ञापन (ajña-jñāpana) *n.* teaching the ignorant इत्यज्ञज्ञापनायैकानुपाख्योदाहृतिमैता PramāVār. 4.263.

अज्ञतम (ajña-tama) *adj.* most ignorant शिव उवाच ··· नाहं क्वचित् स्वं पितरं स्मरामि···न मातरं त्वज्ञतमो विरूपः S'ivaP. ii(5). 44.58 (273A.12)

अज्ञता (ajña-tā) *f.* ignorance, stupidity अनृतं ज्ञाज्ञता सत्यं श्रद्धाश्रद्धे तथैव च (एवं दण्डस्य कौरव्य लोकेऽस्मिन् बहुरूपता) MahāBhā. xii. 121.29; विधात्रा विनिर्मितं छादनमज्ञतायाः ··· मौनम् S'atTrayī. 68 = Subhāṣi. 2382; प्रमाद्यतां संवृणोति खलु दोषमज्ञता Kirātā. 13.63; TattvSaṁ. 1188; ज्ञानाभावे कथं विद्युरज्ञोऽहमिति चाज्ञताम् SarvaVeSāSaṁ. 565; अज्ञता कुतोऽनादिः Praśno-RaMāli. 60. RāmC. 28.36; CaturJiStu. 54; Kāśi. i. 15.8 (*on* 1.37); Uday-SuKa. 32.22; राज्ञामज्ञतया कृतं यदनिशं दैन्यं तदुत्सृज्यतां संतोषाम्भसि Sevya-Se. 58; वृत्तरत्नावली कामादस्थाने विनिवेशिता । कथयत्यज्ञतामेव मेखलेव गले कृता SuvṛTi. 3.13; KathāSaSāg. x. 9.176; निह्नुते दोषमज्ञता TriṣaS'aPuC. i. 4.184; कोपस्तेज इति ··· स्वच्छत्वमित्यज्ञता। ··· यद्वशाद् दोषोऽपि व्यपदिश्यते गुणतया तस्यै नमोऽस्तु श्रियै SaduktiKa. 50.15; अज्ञताखिलसंवेत्तुर्घटते न कुतश्चन UpādhiKha. 1B.2 (238B.2); PratāYaBhū. 441.3; न च प्रलयादिषु निद्रानिर्देशात् कदाचिदज्ञता S'atDū. 159.21; अज्ञतातज्ज्ञते पूर्वं वस्तुनिर्णीय कार्यतः। यः करोति नरः प्रश्नं प्रच्छकः स महामतिः YogVā. ii. 11.47; जगमुस्तिमिरसंघाताः ··· । श्रुतज्ञानगिरश्छित्त्वान्महीपानामिवाज्ञताः YogVā. iii. 4.28; iv. 35.50; अहो नृपतेरज्ञता BhojPra. 14.25; ManvaMu. 249.19 (*on* 7.12); 'दिनोदये' इति पाठात् सूर्योदयोत्तरं त्रिमुहूर्ते स्नानं वदतां गौडानां तदनुसारिणां चाज्ञतैव NirṇaSi. 147.16.

अज्ञताजड (ajñatā-jaḍa) *adj.* senseless through ignorance परोऽवजानाति यदज्ञताजडस्तदुन्नतानां न विहन्ति धीरताम् Kirātā. 14.23.

अज्ञताटवी (ajñatāṭavī) *f.* forest or wilderness in the form of ignorance वासनाजालवलिता दुःखकण्टकसंकुला । निपातोत्पातबहुला भीमरूपाज्ञताटवी YogVā. i. 29.16.

अज्ञतादि (ajñatādi) *adj.* ignorance or nescience etc. (*lit.* beginning with ignorance) अन्तेऽज्ञतादिः परमेश्वरे स्यात् S'aṅkaDigVi.(Mā.) 6.77.

अज्ञतावश (ajñatā-vaśa) *m.* [Abl.] through or due to (the sway of) ignorance यन्त्राणां घटना नोक्ता गुप्त्यर्थं नाज्ञतावशात् SamarāSū. 31.79.

अज्ञतावाक्य (ajñatā-vākya) *n.* stupid utterance चापल्यमज्ञतावाक्यं संस्तवो लालनं गेहे । एते योगाः प्रलापाङ्गं नाहं तत् क्षम्यतां विभो BṛKathāK. 14.19.

अज्ञत्व (ajña-tva) *n.* A ignorance, nescience शुद्धसन्मात्रसंवित्तेः स्वरूपान्न चलन्ति ये । रागद्वेषादयो भावास्तेषां नाज्ञत्वसंभवाः MahāU. 5.(3); PadārthaSaṁ. 89.19; पुंसो विज्ञानसंकोचादज्ञत्वं समुदाहृतम् AhirbuS. 14.19; आत्मा कर्ता भविष्यतीति उक्तमेतदज्ञत्वादिति NyāyVā. 464.9 (*on* iv. 1.21); °आर्यभटलाटसिंहानाम् ।···द्विगुणमज्ञत्वम् BrāhmSphuSi. 11.46; BrahmSi. 7.5; न च ज्ञानस्याप्रत्यक्षतायां तदुपादानुपादयोरविशेषादज्ञत्वं सर्वज्ञत्वं वा परिशङ्कनीयम् NyāyMañ. i. 30.6; PrakaPañ. 303.4; SaṁviSi. 85.11; ईश्वरप्रेरणायामज्ञत्वमप्रयतमानत्वञ्च हेतू दर्शितौ VyāyKuA. ii(1). 54.10; नन्वेवं ब्रह्मण एवाज्ञत्वात्तन्मूलाश्च जन्मजरामरणादयो दोषाः प्रादुःष्युः S'rīBh. 165.4 (*on* i. 1.4); GītāBh.(Rā.) 68.2 (*on* 2.12); 570.12 (*on* 13.2); VedāntSā.(Rā.) 142.1 (*on* ii. 1.4); VedāntDī. 78.6 (*on* i. 4.27); 82.9 (*on* ii. 1.4); प्रमातुः पुनः पूर्वमज्ञत्वेन बुद्ध्युपारूढानन्तरं ज्ञत्वोत्पत्तेर्जिज्ञासादिविरहः AlaṅkāRa. 1(10); Smṛti-